

R **A**

Edebiyat,
fikir,
kültür,
sanat
derginiz.

F

Yıl: 2
Sayı: 16
Mart - Nisan 2022

Editörler

Süveyda Güleç
Sevinç Beysun Sağar

Ön Kapak - Arka Kapak

Ahmet Öztürk

Düzeltili

Ömer Kalender
Seleme Kayabaşı
Tarkan Güleç

Tasarım

Gül Sultan Çiçek
Ahmet Öztürk
Zeynep Sude Alataş

Sosyal Medya Sorumlusu

Aybike Ulubaş

İçerik Fotoğraf Sorumluları

Meryem Özdemir
Zeynep Sude Alataş

İletişim

iletisim@rafdergi.com

raf.dergi

raf_dergi

02 Editörden 04 Şiirhane 05 Ben Bir Dut Ağacıym Deneme

06 Kuş Kanadı Çocukluk Şiir 07 Hayal(t) Şiir 08 Foto-Sentez

09 Röportaj 12 İp Şiir 13 Ekibimize Sorduk

14 Kaşık Hanım'ın Ayakkabıları Hikaye 15 Yüz Şiir 17 Etme Gel Deneme

19 Bereketlendirir Şiir 21 Modanın Başkenti Milano Gezi Yazısı 23 Kurumuş Nehir Şiir

24 Foto-Sentez 25 Yolda Yürümek Bile Deneme 27 94. Oscar Ödülleri

28 Karikatüristik 29 Aheste Zaman Şiir 30 Zamanın İçinden Zamana Koşuyoruz Deneme

32 İhtiyaç Üzerine Deneme 34 Voltaire ve Eserleri Üzerine Deneme 38 Foto-Sentez

39 Kelimelerle Seyahat Deneme 41 Şiirhane 42 Kadi Hikaye

44 Varsayımsal Boşluk Deneme

İ
Ç
İ
N
D
E
K
İ
L
E
R

Editörden

Hızımıza hız kattığımız, her geçen gün ile yetişmemiz gereken sayısız işimizin çıktığı bir çağdayız. Durmanın ve yavaşlamanın, uzaktan kendine bakmanın, hiçbir şey yapmadan düşünmenin neredeyse imkânsızlaştığı bir dünyadayız.

Yavaşla.

Öyle ki bir gün gücümüz tükense ve ilerleyemeyecek hale gelsek sorun sistemden değil bizden bilinir.

Yavaşla.

Akademik enflasyonun günden güne arttığı, onca yıl okumuş olmanın insanların geleceğine katkı sağlamadığı bir zaman.

Yavaşla.

Ne istediğimizi bulmak için bile yavaşlayıp kendimizi dinleyemiyoruz.

Yavaşla.

Nazım'ın dediği gibi

“Yaşamak şakaya gelmez,

büyük bir ciddiyetle yaşayacaksın

bir sincap gibi mesela,

yani, yaşamanın dışında ve ötesinde hiçbir şey beklemeden,

yani bütün işin gücün yaşamak olacak.”

Ciddiyetle yaşanılan bir hayata...

Savařa Hayır

Kısa Bir Aşk Masalı

Zeynep A.

İkinci vakti yağmurlu bir günde,
İçine deniz sızmış şehirlerden birinde,
Değerini sadece şairlerin bildiği bir cümlede,
Bekledim seni elimde sarı çiçeklerle.
Çünkü bir çiçeğe en çok sarı yakışır ve bir çocuğa gülümseme...
Sonra yürüdük ıslak caddeler boyu,
Biz yürüdük diye o cadde o şehrin en güzel caddesi oldu
Ve en güzel günler yağmurlu.
Ardından gülümseyerek terk ettin beni.
Sarı çiçekler hep ayrılıkla anıldı o günden beri.
İşte böyle kısa süren bir aşk masalıydı bizimki.

Yaşayamayanlar

Süveyda Güleç

Ölüme koşuyoruz adeta
Bir avuç sırtlana yemek taşırken
Ölüme koşuyoruz.
Kendimizi tanımadığımız her saniye
Yavaş yavaş ölüyoruz.
Ve sırtlanlar leşlerimizin önünde
Yeniliyoruz

Ben Bir Dut Ağacıyım..

Hazel Batur

Bugün gençliğimizi konuşmak istiyorum sizinle.

Biliyorum ki siz de okuduğunuzda benimle konuşuyormuş gibi cevap vereceksiniz.

Gençlik derken sıkıntılarımızı değil de

Duygularımızdan bahsedeyim istiyorum.

Bir ağaca benzetiyorum insanı.

Gençliği de ilk meyve vermeye başladığı zamana...

Gövdesi incedir ama çaba doludur içi. Meyve vermek için çok beklemiştir, sabretmiştir. İçinde nice emek vardır. O ince bedenine rağmen her yıl daha da çok emek vererek arttırır meyve sayısını, yapraklarını, dallarını...

Her bir filiz bir dala dönüşene kadar ne hengâmeler yaşanır içeride.

Sanki dalları arttıkça hiç yaşlanmayacakmış gibi o kadar iyi hissettirir ki ona. Hele bir de sahiplenen bir sahibi varsa toprağını. Okşayan, can suyunu eksik etmemiş, dalı kopsa içi yanmış bir sahibi varsa "İyi ki de varım." der kendi kendine.

Gençlik de bizim dallarla insanlara dokunduğumuz, yaş alarak yıldan yıla daha çok meyve verdiğimiz, üzüntülerle insanların dallarımızı kırdığı, bir ağaç gibi savunamadığımız duygu kırıklarıyla dolu, daha çok meyve ve yaprak için her gün onca koşuşturmayla geçirdiğimiz, susuz kaldığımız, sulandığımız, kötülüklerden korunmak için ilaçlandığımız, yeni meyve vermek için dallarımızı aşlattığımız dolu dolu geçen yıllardır.

Duygularımız bir dal gibi savunmasızdır, kırma diyemeyiz. Ancak şunu biliriz, dinlenmek için ya da küstüğümüz için daha az meyve veririz. Kimse de bize az meyve verince kızamaz, aksine onları üzüp kıymetleniriz. Gençlik ona rağmen güzeldir. Bazen ıssız yerlerdeki meyve ağaçlarına benzetirim yalnız olan, içine kapanan gençleri.

Kimse meyvelerini yemez ya da az yenir, oradan biri geçerse belki.

Ama kırılmazlar da...

Ne kadar az insan, o kadar az kırık...

Ama kırıla kırıla büyüyebiliyorsa, o sağlam gövde oluşuyor ya.

Unutmayın bir gün çok yaprağımız olacak.

Bir gün gelecek, o küçük çocuklar da büyüdüklerinde kırmadan meyve yemeyi öğrenecekler.

Kırıklarınız az, yapraklarınız bol olsun.

Dileğim: Gençliğiniz toprağınızı okşayanlarla size kıymet verenlerle dolu olsun.

Sevgiyle kalın...

Kuş Kanadı Çocukluk

Güllü Avcı

Kuşların kanat çırpışı hep çocukluğumu hatırlatır bana.
Çocuk olmak bir mavi denizin üzerinden ansız süzülüp gitmekmiş.
Kitapların ayraçlarını çikolata kâğıtlarından yapmış aslında.
Büyüme tüm mutlulukların yavaş yavaş rengini kaybetmesi,
Bayram sabahlarının tüm başka sabahlara benzemesiymiş.
Kırmızı ayakkabıların kalpleri çarptırmamasıymış artık.
Bir kere büyüyünce bir daha çocuk olamıyormuş insan.
Bulutlar sadece bulut kalıyormuş, benzemiyormuş bir file yahut bir arabaya.
Rüyalarda uçmanın yerini koşup koşup varmamak alıyormuş bir gece ansızın.
Yağmurda ıslanmak için meydanlara koşmuyormuş.
Kuş yuvalarını görünce eskisi kadar büyümüyormuş göz bebekleri.
Pastel boya kokuları yerini rutubetli oda kokularına bırakıyormuş.
Yaraların acısı öpünce geçmiyormuş, hiçbir yara bandı durduramıyormuş kanamayı.
Kurutulmuş çiçek, gazoz kapakları, renkli bilyeler değil de hayal kırıklıkları, tükenmişlikler,
alışkanlıklar biriktirmekmiş büyüme.
Yüreğinde yerini bilmediğin bir zindana hapsetmekmiş çocukluğunu.
Lanetli bir şeymiş büyüme.
Bir kuş kanadıymış çocukluk.

Şiir

Hayal(t)

Suheyb Yanaç

Tekerlekli sandalye ve yaşlı kadın
Bir ömrün habercisi baston
Kıvrılarak hastane koridorundan
Ölümü nefesime katıyor
Hiç yaşamamış gibi bir bakış
Kurtuluş için
Azrail ve asâsına dil döküyor
Oğlu bakıyor o bakıyor
Bakışıyorlar aradaki minnetle
Belki bir süt veya ekmek hakkı
Bir hayal misali toprak vuslatı
Sualler, sağ ve sol üçgeni
Düşünüyor hangisi ile başlasa
Önce ekmek diyemez son bakışı
Eşref-i mâhlûkât veya esfel-i sâfilîn
Bir ikilem arasında bir ağız
Doluyor koridorda bir yaşamak
Suç kılındı biliyor yaşlı kadın
Ölümü nefesime katıyor...

Foto-Sentez

Nail Nizamođlu - Almanya

RÖPORTAJ

Bu Mu Yani Podcast

Öncelikle sizi tanımayan okuyucularımız için biraz kendinizden bahseder misiniz? Kimdir Zuhat, kimdir Oğulcan?

Bizler Denizli'de okurken tanışan iki çocukluk arkadaşız. Daha sonra ben (Zuhat) İstanbul'a gelip üniversite okudum ve bankada çalışmaya başladım. Oğulcan Eskişehir'de okuduktan sonra İstanbul'da kurumsal bir işte çalışmaya başladı, çok geçmeden istifa edip Beşiktaş'ta bir coffeshop açtı. Ben de sık sık buraya gelip gittiğim için yıllar sonra tekrar görüşmeye başladık.

“Bu Mu Yani?” podcast kanalı, Türkiye podcast kanalları arasında hızlı bir yükselişe geçti. Başarıınızdan dolayı sizi kutlarız. Bu başarıınızı neye bağlıyorsunuz? Okuyucularımızla, “Bu Mu Yani?” kanalının çıkış hikâyesini paylaşır mısınız?

Teşekkür ederiz. Başarımızı biraz öngörüye, biraz şansa ama en çok da istikrara bağlıyoruz. Bundan iki yıl kadar önce Oğulcan'la ikimiz de işlerimizi bırakmıştık ve yeni bir kariyer arayışı içerisindeydik. Bu aşamada ilham bulabilmek için çok fazla içerik tüketmeye başladık ve yurt dışında podcast trendinin geldiği noktayı gördük. Bu trendin Türkiye'ye sıçramasına da kesin gözüyle bakıyorduk, o yüzden çok uzun süre hiçbir geri dönüşü olmadan bu işi düzenli bir şekilde yaptık. Ama tabii en önemli motivasyonumuz sürecin her aşamasında kendimizi farklı şekillerde geliştiriyor olmamızdı. Bence insanlar da dinlerken bizimle birlikte geliştikleri için bu içeriği bu kadar sahiplendiler.

Sadece kulağa hitap eden bir platformda insanları hem düşündürüp hem eğlendirip hem de bilgilendiriyorsunuz. Binlerce kişi sizi dinliyor. Sizce podcast çekmenin zorlukları nelerdir?

Podcast'te diğer mecralardan farklı olarak yalnızca sesinizle ve fikirlerinizle insanları tutmaya çalışıyorsunuz. O yüzden hem enerjiniz hem de hazırlığınız çok önemli. Bence en zor noktası bu ikisi arasında doğru dengeyi bulabilmek. Bazen enerjimiz çok iyi olduğunda bilgi vermeyi atlayıp sohbete dalabiliyoruz, ya da çok iyi hazırlandığımız bölümlerde sohbet akıcı olmayabiliyor. İdeali ikisinin ortasında bir yerde.

Sizin podcast'lerinizi dinleyip istifa eden insanlar görüyoruz. Ben de ilerde onlardan biri olacağıma eminim :). Kurumsal hayatı bırakıp hayallerinin peşinde gitmek isteyen fakat ilk adımı atmaya çekinen okuyucularımıza ne önerirsiniz?

Çok sevdiğim bir Çin atasözü var: Bir ağaç dikmek için en iyi zaman yirmi yıl önceydi, ikinci en iyi zaman ise şimdi, diyor. Başka hayallere sahipken kurumsala girmeyi de bu duruma benzetiyorum. En başından istediğin yola girmiş olmak kadar ideal bir senaryo değil belki, ama eldeki en iyi senaryo. O yüzden o ilk adımı atmak için en iyi zaman şimdi. Sadece bu yolculuğun ne kadar sabır istediğini bilerek yola çıkmak gerekiyor.

Bölümlerinizde konuşacağınız konuları nasıl belirliyorsunuz?

Genelde o an bizim için güncel olan konuları seçmeye çalışıyoruz. En iyi konular kendimizde fark ettiğimiz, hissettiğimiz, dolduğumuz şeylerden çıkıyor.

Sohbet havası içinde, dinleyiciyi sıkmadan samimi bir tarzınız var. Birbirinizi uzun zamandır tanımanın getirdiği artılar bölümlerin havasına yansıyor. Peki “yakın arkadaşla iş yapmak” hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Diğer işleri bilemem ama podcast özelinde avantaj olduğunu söyleyebilirim. Kayıtlar için çok sık ve uzun süreler birlikte vakit geçirmemiz gerekiyor. İyi zaman geçirmediğin, yakın hissetmediğin biriyle bunu yapmak mümkün olmazdı diye düşünüyorum.

Spotify'in ve diğer podcast platformlarının hem ülkemizde hem de yurtdışında popülerliği gitgide artıyor. Podcast kanalınız hakkında çevrenizden nasıl geri dönüşler alıyorsunuz?

Genelde dinleyen herkesten olumlu yorumlar alıyoruz; ama hala podcast dinlemeyen, ne olduğunu bilmeyen çok insan var. Bizim yakın çevremizde bile. En büyük hedeflerimizden biri de podcast'in bilinirliğini artırmak.

Kanalınızı açalı yaklaşık 2,5 yıl oldu. "Bu Mu Yani?" ile hayatınızda neler değişti?

Hayatlarımızda ilk kez kendimizi yakın hissettiğimiz, kişisel bağ kurduğumuz bir iş ile başarıyı deneyimledik. Bu bence çok özel bir şey, insan kendini gerçekleştirdiğini hissediyor. En derin hislerini, düşüncelerini hiç tanımadığın insanlara açıyorsun ve karşılık buluyor. En büyük değişim kendi içimizde yaşandı o yüzden. İkinci en önemli değişim de çevremizde oldu. Çok farklı yeni insan tanıdık. Çok güzel yol arkadaşları, ekip arkadaşları edindik ve bu başarının önemli bir kısmını da onların hayatımıza girmesine borçluyuz.

"Çeyrek Hayat Krizi" adlı ilk bölümünüzü dinlediğimde yalnız olmadığımı ve bu hissettiklerimin bir adı olduğunu bilmek beni çok rahatlatmıştı. Sizi dinleyerek hayatında değişikliğe giden çok fazla dinleyiciniz var. İnsanların hayatına dokunduğunuzu bilmek nasıl hissettiriyor?

Biz zaten kurumsal işlerimizde kimsenin hayatına dokunamadığımızı hissettiğimiz için bir anlam boşluğu yaşamıştık. O yüzden birilerinin hayatına dokunmadığımız bir iş yapmak artık bizim için bir seçenek değildi. Tabii ki de, şimdi gerçekten birilerinin hayatının değişmesine vesile olduğumuzu görmek bizi çok mutlu ediyor. Tüm yaşadığımız sıkıntılara değdi diyoruz.

Son olarak podcast kanalı açmayı düşünen okuyucularımıza önerileriniz nelerdir? Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz :).

İçten ve cesur olsunlar. Günlük hayatta konuşmaya çekindiğimiz konular, podcast dünyasında çok fazla karşılık buluyor. En önemlisi de bu işin sebat işi olduğunu unutmasınlar. İstedikleri noktaya gelmek 1-2 yıl gibi uzun bir süre alabilir, sabırlı olmak gerekiyor.

Asıl biz teşekkür ederiz :).

İp

Cem Ateş Yıldırım

Eksiğim var
Kapanmayan yaram
Yarıda kalmış hevesim

Böyle yarım, böyle natamam
Bir tuhaf halim var
Sen sorma
Ben de anlatamam

Ben uyurken gel öp
Üstümü ört
Annem gibisin

Şaşkınlığım, acemiliğim
Beceriksizliğimden değil
Ümidi kestiğimden
Vazgeçtiğim o an

Penceresini aç odamın
Kuşları severim
Biraz rüzgâr essin

Gelip gidecek aklım
Soracak soracak soracak
Sen kararlı ol
Bendeki bu hoyratlık yoracak

Işığı kapat
Bir masal oku
Gizlice ağlayayım

Öleceğim yaşarken
Ömeli miydim peki gerçekten?
Kaldırma beni
Bugün yerimde yatmayacağım

Gitme başımdan
Karanlıktan korkarım
Yıldızları anlat

Şiirlerim, türkülerim
Hangisini söyleyeyim
Sözünü bir bilsem kalbimin
Bir de sen mi dinlesen

Elimi tut
Gözlerini kapat
Masalları unut

Beni yutan bu boşluk
Kalamamak, gidememek de
Donup kalmak
Yaşar gibi yapmak

Acımı dindir
Sehpayı devir
İpi ben sallayayım

Şiir

Don't Look

Ekibimize

Sorduk

Süveyda Güleç

Filmi; belgesel tadında, çarpıcı ve ironik buldum.

Filmdeki gök taşının iz düşümü, gündemden düşmeyen "iklim krizi"...

Var olduğuna hiç şüphemiz yok ama bunun geri dönüşmez etkilerini görmemize henüz "çook" vakit oluşu, bize kafasını kuma gömen deve kuşunun rahatlığını veriyor. Aynen filmde gösterildiği gibi siyasi, maddi çıkarlar üzerinden kriz yönetilmeye çalışılıyor. Leonardo DiCaprio'nun bir iklim aktivisti olduğu göz önüne alınarak kadro özenle seçilmiş, tüm ekip harika bir iş çıkartmış. "Dünyanın geleceği politika malzemesi değildir!" diyerek bitireyim.

Seleme Kayabaşı

Normalde Don't Look Up gibi kadrosunda sayısız ultra iyi oyuncu olan filmleri izlememeyi tercih ederdim. Bana göre bu inanılmaz kadrolu filmler ilginç bir şekilde senaryo ve işlenişten ötürü hayal kırıklığı oluyor. Fakat bu filme şans veresim geldi (Şşş! DiCaprio etkisi değil kesinlikle). Velhasılıkelam bu üstte bahsettiğim hayal kırıklığı yine yüreğimden vurdu beni. Filmin konusunda, oyunculuklarında, sinematografisinde spesifik bir problem belirleyemiyorum. Hep daha iyisini beklemekten sanırım. Ağzımda güzel bir tat bırakan bir film beklemiştim ama sadece hepimizin çıkarmaya çalıştığı sesin filme dönüştüğü, sanatsal bir değer görmediğim bir film buldum. Beğeneni bol, eleştireni çok bu film izlenir fakat mest etmez kategorisinde benim için. Yine de izleyin sayın okur, sonuçta DiCaprio :)

Bilgiye ulaşmak için büyük uğraş vermediğimiz ve yenilikleri öğrenmek için sabah olmasını beklemediğimiz günümüz dünyasını çok güzel anlatmış bir film. Neye inanacağını şaşırın toplumun bir kesimi inatla başlarını kaldırmamayı tercih edip yaklaşan gerçekleri yok sayıyorlar. İstedikleri kadar görmezden gelseler de büyük son onları da buluyor. En etkileyen sahnelerden biri ise taşın yeryüzüne düşeceğini anlayan bilim insanlarının kurduğu son yemek sofrasıydı. Sevdiğinin elinden tutup da ölüme gitmeyi beklemeleri beni gerçekten sarstı.

Aybike Ulubaş

Kaşık Hanım'ın Ayakkabıları

Süveyda Güleç

Kaşık Hanım o sabah postacıyla konuşmamaya kararlıydı. Kafasını kaldırır kaldırmaz güneş ışınları yaydan çıkan birer ok gibi gözlerinin en içine işledi. Eliyle başını tuttu. Hemen gözlerini yere çevirdi, yağmur taşıyan bulutların grisinden saçlarını ve çingene pembesi şapkasını düzeltti. Renkli kişiliğini kıyafetleri vasıtasıyla dış dünyaya yansıtmayı severdi Kaşık Hanım. Ama inatla saçlarını boyamaz, grisine, beyazına dokunmazdı. Rengi değişen her bir saç teliyle hayatında edindiği tecrübeleri, çıkardığı dersleri hatırlardı Kaşık Hanım. Saç tellerinin tek tek beyaza dönerken bıraktığı anıları ezberler, onları unutmaktan korkardı. Ayakkabılarını özenle giydi ve demir bahçe kapısına doğru hızlı hızlı yürümeye başladı.

“Ayakkabılarınız yeni herhalde, pek güzellermiş.” dedi postacı, bahçe kapısında karşılaştıklarında. Lafa böyle ortasından başlayan biriydi şu bizim postacı. Karşısındaki ile çabuk samimiyet kurar, muhabbeti ilerletmeyi severdi.

“Değil efendim, yirmi yıldır giyerim bunları. Gençliğimden kalmalar.” diye cevap verdi Kaşık Hanım. Bir yandan da acelesi olduğunu nasıl söyleyeceğini düşünüyordu.

“Hayatta inanmam bu ayakkabıların yirmi yıllık olduğuna, beni kandırmayın canım.”

“Ayol size yalan borcum mu var, bakın işte eskimiş yanları hep iç tarafta.” dedi Kaşık Hanım ve ayakkabılarının birbiriyle temas ettiği yerleri gözükcek şekilde ayağını karşıdakine doğru döndürdü. İnanamayan gözlerle ayakkabıyı inceleyen postacı sonunda kabullenmiş gibi kafasını salladı. “Pek telaşlı gördüm sizi yolculuk nereye Kaşık Hanım?” diye sordu bu sefer. “İşlerim var onları halletmem gerek, aslına bakarsanız geç de kalıyorum. Size iyi çalışmalar dilerim.” aceleyle söylediği bu sözlerin ardından uzaklaşmak için toparlanan Kaşık Hanım birkaç adım atmıştı ki Salih Amca'yla karşılaştı. “Merhabalar, uzun zaman oldu sizleri görmeyeli, haliniz vaktiniz nasıl Kaşık Hanım?” diye sordu Salih Amca kibarca. Salih Amca, sokağın karşısındaki apartmanda otururdu, emekli olduktan sonra apartman yönetimine başlamıştı. Toplantılar veya şikâyetlerden arta kalan zamanında hiç usanmadan torunlarıyla ilgilenirdi. Kaşık Hanım sorulan soru üzerine yüzünü ekşitti. “Ben haftada bir iki kez mutlaka dışarı çıkarım. Arkadaşlarla buluşmaya çalışırım. Asıl sizi göremiyoruz aramızda artık Salih Bey.” Tüm bu konuşmaları Kaşık Hanım'ın arkasında sessizce dinleyen postacı yanlarına gitmeye karar verdi. “Kaşık Hanım sizin aceleniz yok muydu? Hani doktor randevunuza yetişecektiniz.” postacı bunu kibar ve saygılı bir şekilde söylemişti. Kaşık Hanım'ı gücendirmekten korktuğu belliydi. “Doğru evet.” derken düşünceliydi Kaşık Hanım, “Ama hiç oldu mu şimdi! Beni lafa tuttunuz bakın az kalsın geç kalıyordum. Haydi görüşmek üzere.” cevaplarını beklemeden yanlarından ayrıldı. Yavaş yavaş yürümeye başladı. Her bir adımında ayağındaki hafif topuklu, fıstık yeşili, parlak deri ayakkabılar güneşte parlıyordu. Arnavut kaldırımlı sokakta ayakkabının çıkardığı sesler giderek azaldı.

Kaşık Hanım uzaklaştıktan sonra Salih Amca postacıya döndü, “Annen doktora tek mi gidiyor?”
“Artık beni tanımıyor ki Salih Amca, gelmemi istemiyor.” dedi postacı.

Yüz

İlhan Berk

Biliyor musun sen bir şiirde ilk satırsın ilk sözcük
Beyaz bir gül
Beyaz bir gül ne kadar beyaz olursa o kadar
Ne kadar suysa bir su
O kadar

Ben en yakın yüzüm yüzüne
Uyandığın sabaha, yatağına
Birden bulup birden yitirdiğin bir şey olur ya, ona
Bir dağ okulunda ilk derslere giren çocuklara
İlk coğrafyacılar
İlk harflerine bir alfabenin.

Yüzün ki korkular verir bana ne zaman yüzümü tutsam yüzüne
Ben ki ölüme hiç eğilmedim hiç girmedi sözlüğüme
Belki sokağa ilk çıkan bir çocuktur ölüm
Belki senin bazen topuz yaptığın saçın
Bir yaban çiçeği ya da ve daha ilk geliyordur dünyaya
Bir demet maydanozu koparıp bırakmak belki de.

Dedim ya hiç bilmiyorum arabı belki de benim sık sık çıkarıp
Baktığım bir fotoğrafın
Bıyıkları hep yüzüne düşen bir adama çektiirdiğim
Bir suya bakarken
Bir suya
Duru mu duru ve daha sessiz ölümün kendinden.

Ben ki seninle aştım yaşları
Koydum çağıma adıımı.
Bir burukluğu yüzün gibi.

HER GÜN

KADINLAR

GÜNÜ

∞
Mart

16 — Raf —
Mart-Nisan

Etme Gel

Gürhan Gürses

Leylim nehâra döndü, sen bana dönmedin. Yazım kışa döndü, gülüm dikene; canım cehenneme döndü, sen gelmedin. Bu ne müthiş bir gidiş, ne muhteşem terk ediştir. Ne can alıcı bir yok oluştı. Tebrik ediyorum seni ve kocaman alkışlıyorum.

Bu ne yaman ayrılıktır, bir saltanatmış gibi gelip benim tahtıma kuruldu. Bu ne duman gayrılıktır, bir marifetmiş gibi gelip de benim bahtıma kuruldu.

Yalnızlığın zirvesindeyim. Birinciliği kimseye kaptırmam. Ahmet Arif gibi: “En leylim gecede ölesim tutmuş, etme gel ay karanlık...” diye sesleniyorum sana! Etme, can kapkara, paramparça... Etme, can yaka paça senin izinde!

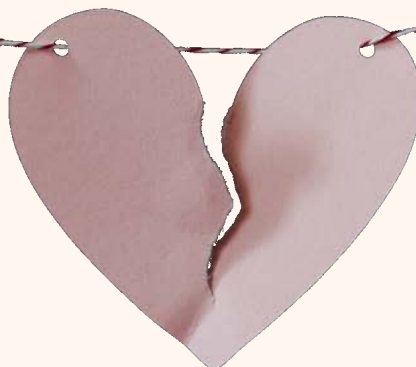
Leylim gündüz oldu, ömrüm arapsaçına döndü, günlerden nedir, haftalardan hangisidir, ayların kaçınıcıındayız? Hesap bilmez, sayı saymaz, gördüğümü görmez, bildiğimi bilmez oldum.

İnsan bu kadar mı cahil olur sensiz, bu kadar mı gerçeklikten kopar? Artık kimsesizliğin ve yalnızlığın zirvesindeyim. Gerisi uçurum... Atsam kendimi aşağıya, salsam kendimi boşluğa ne etim kalır geriye ne de kemiğim. Yanar küle dönerim bir pamuk gibi, paramparça olurum bir billurdan kâse gibi.

Bu nasıl bir sensizliktir imtihan ediliyorum. Sabır yeter mi? Akıl kavrar, kalp dayanır mı?

Her yanım sinir krizinde, bunalımdayım dibine kadar! Gözlerim siyah beyaz görüyor her şeyi, illaki de siyah... Kara bir çarşaf örtülmüş sanki ardından bıraktığın her şeyin üstüne. Gülemiyorum simsiyah oluyor dişlerim. Gözlerim kapkara bir boşluk oluyor. Katran kesiliyorum her şeye ve de herkese.

Umuda, aşka ve neşeye dair ne varsa yutuyor karanlığım, bir anafora dönüyor ruhum. Canavara benziyor, sen olmayan hiçbir şey yaşam bulmuyor ben toprağında. Güdük kalıyor yaşama isteğim, cüceleşiyor içimdeki sevda.

Bodur bir aşkın müdaviyim şimdi. Hep bir kısa bana, hep bir dar... Çekildiğim darağacı!

Haber salın o yâre! İçim dışım yara oldu. Atmayayım kendime yara, un ufak olmayayım, toz duman...

Her taraftan akıp gelir ayağıma sararmış ve kurumuş yapraklar: cansız, sapsarı ve kupkuru... Altın liralara benzer, zenginlik ayaklarımın altında olur. Eğilip de almam bir kuruşunu; sen olmayan zenginlik, zenginlik midir şimdi? Sen fukarası olup çıktım, herkes para dilenirken seni dileniyorum. "Allah rızası için biraz o yârdan verin." diyorum.

Hani Şems bir gün kaybolmuştu ya ortadan! Mevlana "Şems" deyip ağlar olmuş 24 saat. Bir gün uzun yoldan bir adam gelmiş ve "Şems'i gördüm, Şems'ten haberlerim var." demişti. Adamı, Mevlana'nın huzuruna çıkartmışlar ve anlatmaya başlamış adam. İpe sapa gelmez, tutarsız şeylermiş anlattıkları. Mevlana da adamın söylediklerini pürdikkat dinledikten sonra çıkartıp hırkasını vermiş adama. "Anlamadın mı ey Rumi, adam yalan konuşuyordu." demiş yanındakiler, niye hırkasını verdiğini merak ederek. "Ben, demiş, onun Şems'le ilgili yalan haberine hırkamı verdim. Eğer doğru olsaydı anlattıkları, emin olun canımı verirdim ona!" İşte ben de sana dair bir yalan habere dahi canımı veririm.

Geride bıraktığın hüznün çiçeğini gözyaşlarımla suluyor, ellerimle büyütüyorum. Toprağını eşiyor, saçaklarını buduyorum. İstiyorum ki zehirli bir sarmaşık gibi sarsın bedenimi boydan boya!

Bu aşk emanetindir. Ne kadar koyulaşsa da hüznüm, bu aşkı şerefle taşımak boynumun borcudur. Bu kalp de senin bitimsiz aşkının kapı kuludur. Baharım hazan oldu sensizlikte, sevincim nalan... Etme gel, can tepetaklak, gerisi hep lak lak!

Bereketlendirir

Demirkan

Duyunuz efendim,
Yerinden fırlarcasına çarparken Őu kalbim,
Göğüs kafesimde dövüş tutsa aklımla;
Ve büklüm büklüm düğümleyenirken midem,
İştahsız sabahlara uyansa
Ezik büzük bir torba olarak...
Hatırası, soframa ziyafet çeker.
Tadıyla gelir, bereketlendirir.

Görünüz efendim,
Bir günü binlerce günlere kıyas edelim
Adaleti aşk ile ölçülen bir tartıyla.
O gün ki yanımda sadece o var desem,
Kefeyi yalnızca bakışları doldursa,
Gülüşlerini dahi saymayarak
Ağır basar, diğer tüm günleri ezer geçer,
Gücüyle gelir, bereketlendirir.

Şiir

Söyleyiniz efendim,
Nasıl olur da onu özlemeyeyim?
Sessizce kalbimde çalan şarkılarıyla
Ruhumda esip duran bir meltem
Birleşip birlikte beni ona ulaştırırsa,
Usul usul, mevsimlerden kış olarak
Dönsek geri yağan karla beraber
Huzurla gelir, bereketlendirir.

Ah efendim,
En güzel kokularla müzeyyen kır çiçeğim
Sarmalarken ruhumu rayihasıyla,
Yeşertir içirimde sevgi dolu bir çiğdem.
Ben ki en çorak bir topraktım oysa!
Düşlemezdi gönlümü kopmuş kuru bir yaprak,
Şimdi yerim göğüm topyekûn onu dinler
Peşinden gelir, bereketlendirir.

Hissediniz efendim,
Kenetlenen kalplerin çarpışıyla gülerim
Ve bir gün kavuşacaklarının umuduyla
Huzurla dolar sinem.
Gelecek günlerini gözlerim bilhassa
İyisiyle, kötüsüyle hep yan yana durarak...
Sonsuza uzanacak sevgi dolu bu cevher,
Adıyla gelir, bereketlendirir.

Modanın Başkenti

Milano

Aybike Ulubaş

Yıllar sonra bana Orta Doğu'yu hissettiren ama Avrupa'nın moda başkenti Milano...

Hayatımın büyük bir çoğunluğu Orta Doğu'da geçti. O sokaklardaki karmaşa, insanların birbirleriyle teklifsiz iletişimi, güler yüzlü insanlar ve aynı zamanda fakirlik, maddi eşitsizliğin sokaklara yansması... Tabii ki Orta Doğu'ya kıyasla Milano o denli suratımıza çarpmıyor tüm bu gerçekleri. Fakat sokaklarında dünyaca ünlü sayısız markayı bulunduran bu şehir beni biraz Orta Doğu'ya, çocukluğumu geçirdiğim yerlere götürdü.

Şehrin merkezinde 1400'lerde yapılmış olan bir kilise var. Avrupa'nın en büyük ikinci kilisesiymiş. Bence de epey büyüktü. Kilisenin hemen yanında 1800'lerde açılmış bir alışveriş merkezi var. İşte orada içimdeki tüm karmaşa başladı.

Dünyaca ünlü ve ürünleri binlerce Euro olan bu mağazalar sanki az önce tek tek içlerinden geçtiğimiz mahallelerin inadına orada duruyor gibiler. Kapılar sırf kapıyı açmak için işe alınmış takım elbiseli ve cüsseli insanlar tarafından açılıyor ve içeride sizinle en az 3-4 insan ilgileniyor. Şehir bu konuda ise bana New York'u hatırlattı.

Yerel halkın buralardan ne kadar alışveriş yaptığını bilmiyorum fakat maddi durum fark etmeksizin neredeyse herkes çok şık ve çok temiz giyimli. Ayakkabıları cilalı, kıyafetleri ütülü insanlar deri eldivenlerle bisiklet sürüyorlar.

Binaların hep aynı renk olan tonları beni Mısır'a götürdü. Gri ve kahverengi ağırlıklı bu binaların Kahire binalarından tek farkı her birinin resmen bir sanat eseri olmasıydı. Kenarlarındaki heykeller, kahverengi panjurları ve küçük balkonları ile resmen Orta Doğu renklerinde bir Avrupa yaşıyor insana. Fakat şehir adeta bir labirente benziyor. Binaların neredeyse hepsi aynı boyda ve aynı renk tonlarında, sokaklar dar ve insan kendini bir nebze kapana kısılmış gibi hissediyor. Gökyüzünü pek de göremediğimi fark ettim burada.

Modanın Başkenti Milano

Almanya gibi ekonomik seviyesi yüksek, yaşam standartları çok iyi olan bir ülkeden sonra İtalyan toplu taşımaları beni biraz şaşırttı. En çok hoşuma giden ise İstiklal Caddesi'ndeki tramvaya benzeyen tramvaylarıydı. Çoğunun üstünde kullanıma başladıkları tarihler yazıyordu ve bu tarihler 1800'lere dayanıyordu.

Leonardo Da Vinci'nin "Son Akşam Yemeği" isimli eserini görme imkânı buldum. Eser bir kilisenin duvarında bulunuyor. Vefat eden kral ve kraliçenin anısına yaptığı bu eseri Leonardo, 40 yılda tamamlamış. Daha önceden internette fotoğraflarını sık sık gördüğüm bu eser, gerçekte çok büyüktü. Koca bir duvarı kaplıyordu. Beni en çok şaşırtan bu eserin İkinci Dünya Savaşı'nda korunmuş şekliydi. Neredeyse tüm kilise yıkılmasına rağmen eser sapsağlam kalmış. Bunun için önüne sayısız çuval dizmişler ve bombalardan gelecek zarardan korumuşlar. O can havlinin içinde sanat eserini koruma telaşı beni çok sarstı. En son tadilat ise özel gözlükler ve kalemler ile 1999'da yapılmış.

İtalyan yerel yemeklerinden yemeye özen gösterdim. Fakat maalesef biraz hüsrana uğradığımı söyleyebilirim. Açıkçası makarnasıyla ve pizzasıyla ünlü İtalya, beni dünyanın birçok yerinde yediğim makarna ve pizzadan öteye götüremedi. Üstelik makarnayı az pişiriyorlarmış, ilk lokmamda "E bu pişmemiş ki." dedim...

Farklı duyguları, farklı şehirleri ve farklı ekonomik düzeyleri bana aynı anda gösteren bu şehri sevdim. Gezilip görülmesi, özellikle sanat eserlerinin dikkatle incelenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi havaalanına giden trende son kez şehrin sokaklarını izliyorum. Beni derinde bir yerlerde sarsan ve dünyanın birçok yerine aynı anda götüren bu şehre bir daha ne zaman gelirim bilmiyorum. Fakat geldiğim ve gördüğüm için çok mutluyum. Biraz yorgunum ama değdi...

Kendine iyi bak Milano...

Kurumuş Nehir

Akif Üstün

Şehirleri seçiyor taşıtlar
Şehirlere taşıyor gürültüsü
Kalabalıklardan kaçarken kendisi
Kalabalıklara karışıyor karartısı
İşte böyle bir baş ağrısı

Yıldızları arayan herhangi bir deli
Eli boş dönüyor geri çünkü
Sönmüş hepsinin ferisi
Görünmüyor ufku, dibi
Üstü kara örtülü
Ama bir dakika!
Gece vakti döndü mü?
Işıklar hiç sönmüyor.
Bu da bir kandırmaca sanırım
Yoksa insanlar hapiste mi ki
Yıldızları görmüyor.

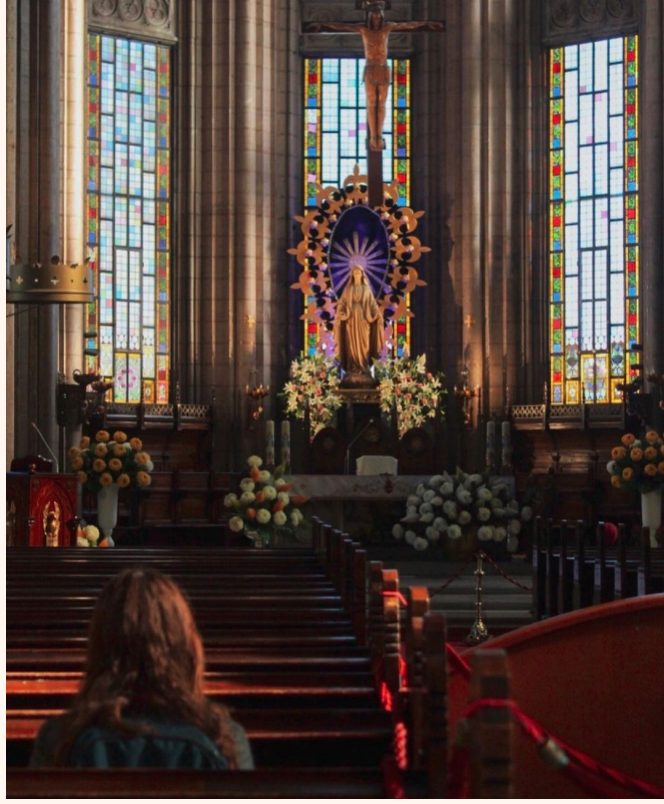
Hatırla, hepimizin birer
Ekosistemi var demiştin
Kimi orman olup gürler
Kimi su gibi taşar
Benimse yamaçlarımdan
Taş biter, hep taş çıkar
Ağırlığı tonlar basar
Bazen bir güneş süpürür yamaçlarımı
Bazen şiddetli yağmurlar

Yağmurlar içimi yıkasın,
Doldursun isterim
Temizlensin tüm düşlerim,
Dileklerim, gülüşlerim,
Eski tüm pis işlerim
İçimdeki ben, ben'im...
Ve benim getirdiklerim.

Ne fayda verir! Halimi,
Kendi halim saklıyor
Bir adam duruşu bana
Dökmeyi yasaklıyor!
Alışılmışlık timsali,
Kurumuş nehir misali,
Gözlerimden akamayan
Bir damla yaşı bana
Kaça satarsınız?

Bayım lütfen...
Çok insafsızsınız!

Foto-Sentez

Zehra Kekeç - İstanbul

Yolda Yürümek Bile

Sevinç Beysun Sağar

Kendinden yaşça küçük birine âşık olduğu için toplum ve değerler tarafından duyguları ve ruhu incitilen bir kadın, bir öğretmen, İngilizce öğretmeni, söz yazarı: Çiğdem Talu. Kendinden yaşça büyük birine aşık olduğu için toplum ve değerler tarafından duyguları ve ruhu incitilen bir adam, bir besteci: Melih Kibar. Sizlere onların hikayesini; okuduğum, dinlediğim kadarıyla anlatmak için oturacaktım masa başına. Onların izni olmadan, topluma mâl oldukları için haklarında istediğimiz gibi konuşma hakkını elde ettiğimizi düşünüyoruz ya, insan olduklarını, duygularının olduğunu unutup... Ben de kendimde bu cesareti bulmuştum.

Fakat şu an, başka şeylerden bahsetmek istiyorum. Zamanında bu insanların yargılandıkları o dünyada, bizim "hâlâ" yaşadığımızı fark ettim. Bu insanlar gülmüşler, sevmişler, hissetmişler, yazmışlar, bestelemişler... Yakınları seslendirmiş, hâlâ birçoğumuzun severek dinlediği şarkılar koymuşlar önümüze; kendi ruhlarından...

"Her şey seninle güzel
Yolda yürümek bile
Olmayacak düşlerin,
Peşinde koşmak bile
Her şey seninle güzel
Bu toprak, bu taş bile
İçimdeki bu korku
Gözümdeki yaş bile"

Âşık olmuş, sevgiyi tatmış, sevmeyi hissetmiş biri, kendi anılarında dolaşmaz mı bu şarkıları dinlediği zaman? Gözleri dolmaz mı veya nefesini bırakmaz mı yavaşça, yarım kalmış, ayrılmış fakat ayrılamamış biri, kulağına çalındığı zaman bu şarkılar? Zamanında yargılandıkları toplum içindeki insanların torunları belki şimdi bu iki insanın şarkılarını dinleyip, âşık oluyorlar, hüzünleniyorlar, kendilerinden bir şeyler buluyorlar...

"Gel sen ne çektiğimi bir de bana sor
Nerde nasıl yaşarım bir de bana sor
Evlerin ışıkları bir bir yanarken
Bendeki karanlığı gel de bana sor"

Mutluluğu kurallarla yaşamaya olan bu çaba niye?

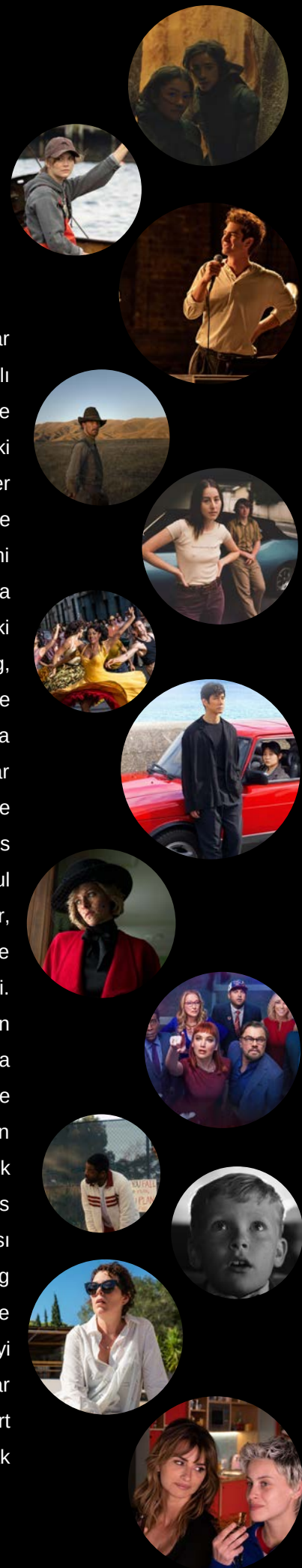
Sadece insan olsak, yaşayıp gitsek, hayaller kursak, gülümsesek, yetmiyor mu? Nasıl güldüğümüzün, nerede güldüğümüzün, kiminle ve neden güldüğümüzün, bir önemi var mı, hiçbir şeye zarar vermediğimiz sürece? Ama yok, yapamıyoruz. Ayıp diye bir kavram var, tanımını herkes kendince yapıyor, içini dolduruyor. "Öyle yapma" diye bir gerçek var, kimse demese de çocuklar bu cümlelerle büyüyor.

Gerici ve ilerici, batı ve doğu, iyi ve kötü, o ve bu, biz ve onlar diye kavramlarımız var. Aşırı kalın duvarlar, çok net sınırlar çizen, fakat bence bir o kadar da içleri boş olan. Birtakım alışkanlıklar ve öğrenilmişlikler, sonrasında üzerine hiç düşünülmediği için kalıplaşmış doğrular oluşturmuş; herkese göre değişen doğrular. Dikte ettirilen ve tersi durumda veto yedirten... Fakat söylemek istediğim bir şey var; birileri gölge etmese, kalanların başka ihsanda gözleri yok, cidden.

94. OSCAR ÖDÜLLERİ

94. Oscar Ödülleri'nin adaylıkları geçtiğimiz günlerde açıklandı. Bu yıl da, bazı adaylıklar mutlu ederken; aday olmayan bazı isimler ise tartışma konusu oldu. Jane Campion imzalı The Power Of Dog tam 12, Dune ise 10 adaylığa sahip oldu. Jane Campion bu filmi ile akademide ikinci kez En İyi Yönetmen alanında aday gösterilen kadın olarak bir ilki gerçekleştirdi. Bu durum akademinin kadın yönetmenlere karşı tutumunu tekrardan gözler önüne sermektedir. Alcarras filmi ile Carla Simon, Happening ile Audrey Diwan ve Titane ile Julia Ducornou gibi kadın yönetmenler Avrupa'nın en prestijli festivallerinin ana ödülleri almışlardı. Eğer Jane Campion da En İyi Yönetmen kategorisinde Oscar ödülünü alırsa 2021 yılı kadın yönetmenler için tarihi bir yıl olacak denilebilir. En İyi Film dalında ise Haruki Murakami'nin kısa öyküsünden uyarlanan Drive My Car, Netflix yapımı The Power Of Dog, son dönemlerin en iyi gençlik filmlerinden Licorice Pizza, görsel şölene sahip Dune ve Apple+ yapımı CODA gibi adaylıklar ön planda. Fakat 5 film sınırlamasının kaldırılmasıyla birlikte "West Side Story", "Nightmare Alley" ve "Don't Look Up" gibi filmleri de adaylıklar arasında görüyoruz. Bu yıl The Green Knight gibi bir filmin hiçbir adaylığa gösterilmemesi ise düşündürücü bir durum. Aynı şekilde En İyi Yönetmen kategorisinde de Dune filmi ile Denis Villeneuve biraz göz ardı edilmiş gibi duruyor. Bu kategoride şu an Jane Campion, Paul Thomas Anderson ve Ryûsuke Hamaguchi arasında büyük bir çekişme olacağı söylenebilir, çünkü bu yıl hepsi birbirinden güzel işler başardılar. En İyi Kadın Oyuncu kategorisine baktığımızda ise Olivia Colman ve Penelope Cruz'u görmek açıkçası çok mutluluk verici. Bunun yanında Spencer filmindeki performansı fazlasıyla tartışmalı olan Kristen Stewart'ın adaylığını da bulunmakta. Açıkçası Alana Haim'in Licorice Pizza'da olan performansı ile adaylıklar arasında olmaması büyük bir hayal kırıklığı. En İyi Erkek Oyuncu kategorisinde ise Andrew Garfield, Javier Bardem, Will Smith, Benedict Cumberbatch ve Denzel Washington gibi isimler bulunmakta. Bu beş adaya bakıldığında hangisinin kazanacağını tahmin etmek fazlasıyla zor fakat "tick,tick... Boom!" ile Andrew Garfield muhteşem bir performans sergiledi ve adaylığına da kesin gözle bakılmaktaydı. Bu yüzden onun da Oscar alma şansı olduğunu düşünüyorum. Yardımcı Oyuncu dallarında ise üç adaylıkla The Power Of Dog ağırlığını koymuş durumda ve onun ardından iki adaylık ile Belfast gelmekte. Burada ise benim gönlüm "CODA" ile aday olan Troy Kotsur'dan yana. Ayrıca En İyi Animasyon, En İyi Uluslararası Film ve En İyi Belgesel dallarında aday olarak gösterilmesiyle "Flee" Oscar tarihinde bir ilki gerçekleştirdi. Artık ödülleri kimin alacağını öğrenebilmek için 27 Mart gecesini beklemekteyiz. Siz de o zamana kadar adaylıklar hakkında tahmin yapmak isterseniz Raf Dergi sosyal medya hesaplarını takip etmeyi unutmayın :).

Karikatüristik

"Büyük boy süt lütfen, kahvesiz olsun."

Süveyda Güleç

Aheste Zaman

Burçin Laçin Altay

Bir yaşamak ki
Aheste adımlarıyla bir ölümün
Uçuruma yürümesi gibi...

Telaşsız ve sakin bir sadelikte
Zamansızlıkları atması önce
Yetiştirilemeyen her zaman için
Her deri(n)de bir yara
Her kayada bir kan izi...

Oysa ölmekten önce
Yaşamayı öne almalıydı zaman
Manasız olmazdı bu denli o zaman
Zamansızlıklarla yitirilen düşlerin
Eksik ve hüzünlü sesi...

Aheste aheste
Damarlarında dolaşan
Kandan medet uman
Bir serseri serüvende kaybolmuş
Ruhunun saydam nefesi...

Zamansız, telaşsız, manasız
Bir hiçlikte savrulan
Aheste adımlarıyla geliyor zaman
Hızlıca geçip gidiyor önümüzden
Asla yakalayamadan...

Zamanın İçinden

Zamana Koşuyoruz

Kadriye Çiçek

Zaman mıydı bizi biz eden, bizi bizden eden?

Bu aralar herkes keyifsiz. Herkesin başını alıp gidesi var. Allah'a ismarladık demeden, zamana aldırış etmeden, kendini hesaba katmadan, içindeki gagesizliği, içine gömüldüğü hiçliği umursamadan. Sözde zamanı öldürecek, zaman geçirecek ve kendine gelecek. Herhalde insanlar onların zamanı değil, zamanın onları öldürdüğünün farkında değildi. Çakılıp kalmıştık öylesine; zaman akıp giderken, hayat geçerken kıyımızdan.

Zaman çok şey öğretir insana. Hem aleyhimize hem lehimize işliyor. Her şeyin farkında olmakla her şeye körü körüne bağlanmak gibi, yolunu bulmakla kendini kaybetmek gibi, kendini bilmekle kendini yeniden tanımak gibi bu zaman. O vakit, tam anlamıyla neydi bizi zamana bağlayan acep ya da bizi zamandan koparan? Bazı kadim insanlar, "İnsan içinde bulunduğu andan ibarettir." demiş. Bazısı da, "Olan olmuşluklarımızdan ibaretiz." demişler. Bir yandan zaman seyretmeye devam ediyor. Olacak olandan kaçınamayız tabii. İliklerimize kadar ilmek ilmek örülüyor ve yoğruluyoruz. Yeri geliyor bir kırbaç, yeri geliyor dört tarafımızı kaplayan bir ayna, yeri geliyor bir kelebek, yeri geliyor göçmen bir kuş, yeri geliyor titreyen bir ışık, yeri geliyor gürül gürül akan bir çağlayan misali oluveriyor.

Kendimizi bedenen alıp götürdüğümüz yere hem içimizi hem de zihnimizi götürmek zorundayız; istesek de istemesek de. İnsan için en zoru da durmaksızın giden bir zamanın içinde kendini hiçbir yere ait hissedememektir. Zati insan, hiçbir yere kendini ait hissedemedi. Lakin dünya onunmuş gibi yaşadı, yaşıyor. Hırsa, ihtirasa ve telaşa yenildi. En çok da kendine.

Zamanın İçinden Zamana Koşuyorum

Nereye gitmek istediysen, nereye gittiyse ardımızdan gelen şehir değıldi aslında. Kendimizdik. Bilmediğimiz, bulmaktan kaçtığımız kendimiz. "Her ne ararsan kendinde ara." demişti Mevlâna. Oysa biz, nerede değılse orada olmayı yeğledik. Fakat neredeydik biz, yahut nerede değıldik? Her şeyi bilmeye çalışırken kendimize dair bilmediklerimizle doluyduk. Peki, kendimize dair ne biliyoruz?

Zamanın içinden zamana koşuyorum. Anlamak isteyen öğrenirmiş zamanı ve öğrettiklerini. Belki de esas olan, dayanabilmek zamana, zamanın kırbacına. Kasavete dönüşmeden dayanabilmek. Bir sis bulutuna bürünmeye yüz tutacakken sıyrılabilmek o kırbaçtan. O kırbaın içinde kaybolmadan. İnsan gerçekten dayanabilir mi zamanın kırbacına? Dayanır! Çünkü zaman, bir ahenktir. Usul usul yürüyen, acıtırken iyileştiren, her bir şeye alıştırın, bir türlü bilinemeyen bir ahenk. Kimi vakit huzursuz ama sakin ve sessiz bir ahenk. Kimi vakit ise kuş tüyü kadar hafif ve huzurlu hissettiren bir ahenk. "Sabır" kelimesiyle bilinen bir ahenk kimi vakit. Velhasıl, insan içindeki kuraklığa rağmen zamanın kırbacına dayanır. Ama insan kendi kendini yitirdi mi dayanamaz, nereden geldiğini unuttu mu dayanamaz. Zaman akıp gider; zamanla birlikte insan da akıp gider.

Zamanın içinden zamana koşuyorum. Olmayanı oldurmaya, olacak olandan kaçmaya, olan olmuşlukları ötelemeye, eksikleri tamamlamaya çalışıyorum. İnsan, hiçbir zaman tamamlayamaz. Hep eksik kalır, yarım yamalak... Durup bakıyoruz geçmişe, yarına kalmışlıklarımızı sığdırmaya çalışıyorum. Oysa ne yaparsak yapalım beyhude; çünkü yarım kalmışlıklarımızla devam ederiz gidene dek ve yarım kalmışlıklarımızla da gideriz. Zira ölümün olduğu yerde her şey yarım ve eksiktir zaten. Öyle değıl mi?

Zamanın içinden zamana koşuyorum. İimiz içimizi yakıp kül ediyor; isteyip ama yapmadıklarıyla, istemeyip ama yaptıklarıyla. Çünkü yapmak istediklerimizden çoktur yapmak zorunda olduklarımız. Bu yüzden iimizin pişmanlıklarımızla, yarınlarımızın kalmışlıklarımızla bezeli olması. Katılaşmış sevgilerimiz, kibrimizin toz bulutundan göremediğimiz şefkatlerimiz bu yüzden.

Günlerimiz paramparça, iimiz kurak kurak, zamanlarımız yamalı, ayaklarımız boşlukta. Zamandı bizi ilmek ilmek ören... Zamandı bizi bir buğday tanesi gibi öğüten... Ve bizi biz eden de zamandı, bizi bizden eden de.

İhtiyaç Üzerine

Asiye Betül

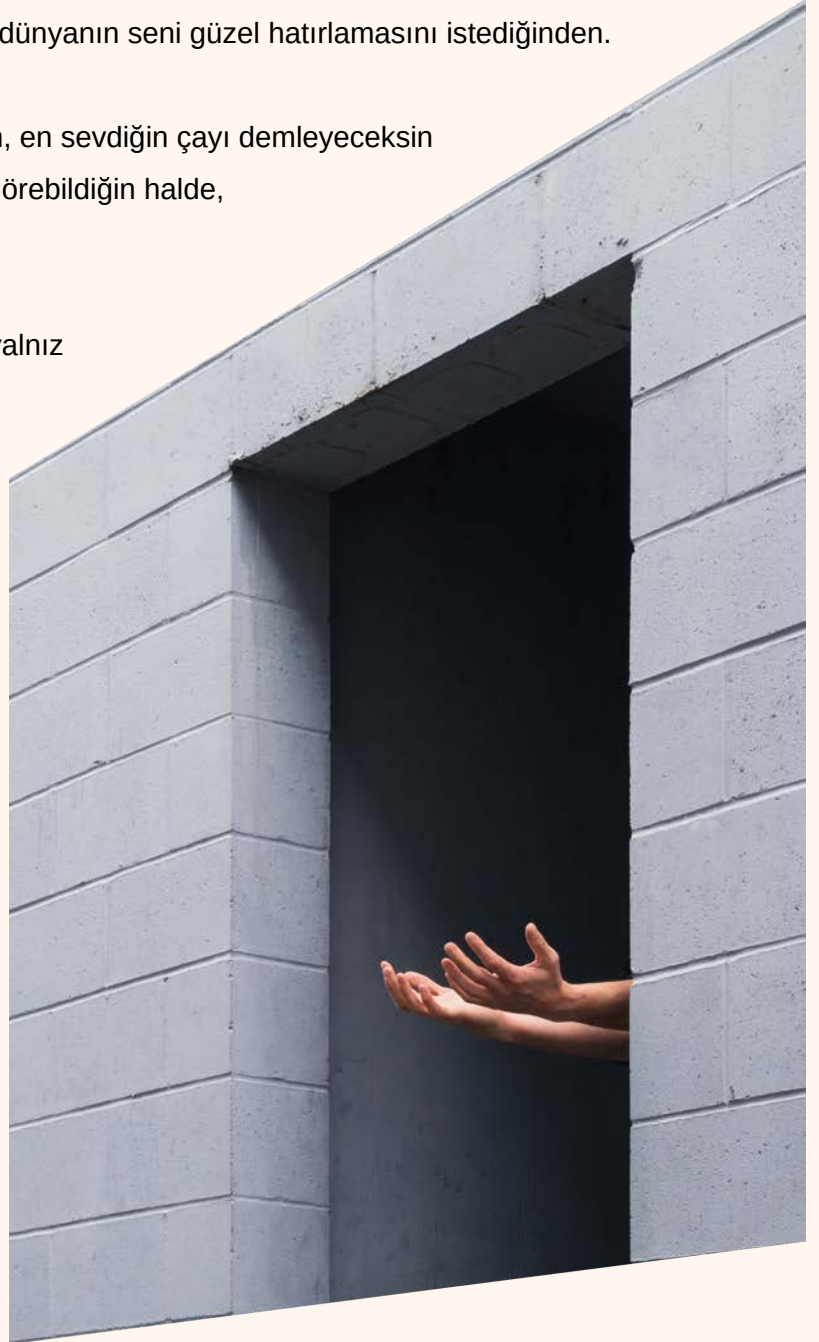
Dışarı çıkıp ağaçlara sarıldığın günler olacak, dünyayı çok sevdiğinden değil, dünyanın seni sevmesini istediğinden, belki de o ağacın seni hatırlamasını istediğinden, yani ihtiyaç gerektirdiğinden.

Ve yine her sabah kalkıp fazlalıklarını toplayacaksın, tekrar tekrar kendi taşmanı izleyeceksin, o gün üçüncü kez yeri sileceksin ve makyajını yapacaksın belki de, saçını toplayacaksın. Güzel gözükmek istediğinden değil, dünyanın seni güzel hatırlamasını istediğinden.

Ve tekrar tekrar kendini yedireceksin, en sevdiğin çayı demleyeceksin ve ölüme ne kadar yakın olduğunu görebildiğin halde, o köşedeki bitkini sulayacaksın.

Yeni evlere taşınacaksın, ne kadar yalnız hissettirse de, şehirler değiştirip duracaksın, ait olduğun yeri bulmak istediğinden değil, nerede olursa olsun, o son parçanı bulmak istediğin için.

Ve bir de sevip duracaksın, ihtiyaç gerektirdiğinden.

*"Eğer seni kırdıysam
Darıl bana
Ama bir gün beni ararsan
Bak ruhuna"*

(Affet)

Müslüm Gürses
5 Temmuz 1953 – 3 Mart 2013

Voltaire ve Eserleri Üzerine

Ahmet Yasin Kaya

18. yüzyılda yolculuk anlatılarına duyulan ilginin artması dönemin felsefi düşüncesinin de yolculuk deneyimleriyle şekillenmesine neden olur. Özellikle pek çok yazara esin kaynağı olan Antoine Galland'ın 18. yüzyılın ilk yarısında Avrupa'ya tanıttığı Binbir Gece Masalları pek çok gezgin için gizemli bir dünyaya açılan kapıdır. Doğu hikâyelerinin etkisiyle, dünya yazınında yeniden ortaya çıkan yolculuk izleğiyle yapıtlarına şekil veren Voltaire, başta Binbir Gece Masalları ile Swift'in Gulliver'in Gezileri'nden etkilenir. Eleştirilerini, düşüncelerini ve imgelem gücünü Doğu unsurlarıyla birleştirerek aktarmaya çalışan Voltaire, birçok eserinde bunu belli eder.

Voltaire'in "Sadık veya Kader" öyküsü ilk olarak Babil'de geçer ve yapıtın başkişisi Sadık, iyi eğitim almış, saygılı, erdem sahibi bir bilgedir. Sevdiği kadın tarafından ihanete uğradıktan sonra bilinmeyene doğru yolculuğa çıkar. Karşılaştığı mutsuz insanlar, yaşanan felaketler ve bu felaketler karşısında insanlara yardımcı olmak istemesi onu büyük haksızlıklara ve kötülöklere sürükler. "Bir insan ne kadar bilge olabilirse Sadık da işte o kadar bilge biriydi, zira hep bilge insanlarla vakit geçirmeye çalışırdı,"¹ der Voltaire. Bilge ve erdem sahibi Sadık, ihanetler yüzünden, zorlu yolculuklara çıkmaya başlar.

Yolculuklarından birinde, değerli bir köpek ve at kaybolur. Sadık'ın da "kaderi" kayboldukları yerin yakınında olmaktadır. Ona sorular sorarlar ve o da bilgeliğinden ve gözlem gücünden dolayı cevap verebilir, halbuki köpeği de atı da hiç görmemiştir. Daha sonra "cadı" ithamına maruz kalır. Onu sürgüne göndereceklerken kıl payı kurtulur. Sadık "fazla bilgili olmanın kimi zaman ne kadar tehlikeli olduğunu görür"² ve yakını: "Pencereden bakmak ne kadar da tehlikeli! Bu hayatta mutlu olmak ne güç!"³ Sadık ilk önce karısı tarafından ihanete uğrar, devamında gözlem gücü sayesinde para ve kırbaç cezası alır; daha sonra, söylediği akıllıca bir söz yüzünden neredeyse kazığa oturtulur. Sadık, daha sonra, şöyle yakını: "Mutluluk ne ki! Bu dünyada var olmayan insanlara dek herkes bana zulmediyor."⁴

Sadık'ın gördüğü tüm zalimliklerin tek bir sebebi vardır: bilgelik. İnsanlar, Sadık'ın bilgeliğine katlanamazlar. Onu her zaman bir köle ve aşağılık olarak görmek isterler. Toplumun bilgelere bakış açısı hep bunun gibidir. Micromégas'ta da bundan yakınmamış mıdır Voltaire? Ya da kendisi de bu sorundan birçok kez muzdarip olmamış mıdır? "Bilim, ahlâk, cesaret, hepsi de felaketim oldu,"⁵ der Sadık. Voltaire de öyküsünü bir daha hiç kimse bu sorundan muzdarip olmasın, herkes rasyonel bir bakış açısıyla bilime, ahlâka, felsefeye ve cesarete baksın diye yazmıştır. Öykünün sonu da Shakespeare'in oyunlarındaki gibi, "iyi insan her zaman hak ettiğini elde eder" mottosuyla biter.

Voltaire'in bir diğer yapıtı Candide, Leibniz'in "Yaşadığımız dünya dünyaların en iyisidir" düşüncesine karşı yazılmıştır. Candide, Latince beyaz ve temiz anlamına gelen "candidus"tan türemiştir. Voltaire Candide'de dünyanın her yerinde kötülüklerin, zulüm ve eziyetlerin var olduğunu, buna karşın insanın aklını kullanarak bu durumu iyileştirebileceğini sanki karanlıklara ışık tutmak istercesine gözler önüne serer. Candide, Voltaire'in iyimserlikten kötümserliğe dönüşen felsefi düşüncesinin yansımasıdır.

Voltaire, bu zalim ve saçma dünyada, Dostoyevski'nin aksine,⁶ cennetin var olmadığını gözler önüne serer. Düşündüğünü tersine bir anlatımla söyleme ve yergiden oluşan ustaca karışım, Voltaire'in Candide eserinin çekiciliğini oluşturur. Yazara göre, her şeyin iyi olduğunu söylemek saçmalaktır. Alman filozof Leibniz'in iyimserlik felsefesine karşı alaycı bir tepki gösterir. Kötülüğün her yerde bulunduğunu, savaş, kölelik, kendini beğenmişlik ve hoşgörüsüzlüğün kötülüğün belirtisi olduğunu gösterir. Dünyada bu kadar çok kötülük varken, böylesine iyimser olmanın, ahmaklıktan başka bir şey olmayacağını vurgular.

Candide, Vestfalya adında hayali bir ülkede, Baron Thunder-ten-Tronckh'un şatosunda yaşar. Candide Baron'un kız kardeşi Cunégonde'la yakınlaşır ve bu yüzden Baron onu şatodan atar. Böylece Candide'in farkındalık serüveni başlar. İlk önce Candide, Bulgarlara rastlar. Voltaire Friedrich'in "mavi elbiseli" adamlarını kullanır. Asker toplamak için görevlendirilen bu adamlar, Candide'i de askerlik için uygun bir aday olarak görürler.

"İşte tam aradığımız özelliklere ve boya sahip genç bir adam,"⁷ derler. Devamında sanki "Tanrı rızası için" Candide'e yemek vereceklermiş gibi yaparlar. Candide de bu adamlara kanar, "İnsanlar birbirlerine yardım etmek için yaratıldılar,"⁸ der mavi elbiseli adam, ironik bir şekilde.

Burada Voltaire, açık bir şekilde, insanların hiçbirinin "Tanrı rızası için birbirlerine yardım eden varlıklar" olmadığını, aksine, Sadık veya Kader'de belirttiği gibi, insanların "küçücük çamur zerresi üzerinde birbirlerini yiyen böcekler"⁹ olduğunu söyler. Voltaire, savaşların zalimce, acımasız bir şekilde devletleri yok etmesinden, en çok da sivil insanların katledilmesinden nefret ettiğinden bahseder. Prusya Kralı II. Friedrich tarafından başlatılan Yedi Yıl Savaşları'nın acımasızlığından bahsetmek için yazar, Candide'i, Bulgar ordusunun askerleri ile karşı karşıya getirir. Savaşta can çekişen askerleri, insan yığınları olarak betimler.

"Bir sürü ölü ve ölmek üzere olan insanın üzerinden geçti ve komşu köye ulaştı. Köy kül olmuştu; Bulgarların kamu hakları yasasına uygun olarak yaktıkları bir Abar köyüydü. Burada kalbura çevrilmiş yaşlılar, kanlı memelerini çocukların ağızına vermiş boğazı kesilmiş kadınların ölümünü seyrediyorlardı; biraz ötede doğal ihtiyaçlarını giderip karınlarını deştiği kızlar son nefeslerini veriyordu; yarı yanmış başkaları canlarının alınması için çığlık atıyorlardı. Kesilmiş bacak ve kolların yanında beyinler yerlere dağılmıştı."

(s. 20)

Yolculuğunun devamında Candide, akıl hocası ve ona "en iyi dünyada yaşıyoruz" ideolojisini aşıl原因 (Leibniz'i simgeleyen) Pangloss'la karşılaşır. Bulgar askerleri şatoyu yağmalamıştır ve kaçabilen kaçmıştır, Pangloss da berbat bir haldedir; Candide, "Dünyaların en iyisi neredesin?"¹⁰ diye feryadı basar ve hayata karşı ilk farkındalıklarını kazanmaya başlar. Yavaş yavaş Candide manen gelişir ve o sırada bir deprem yaşanır, bu deprem Voltaire'i çok etkileyen Lisbon Depremi'dir. 1 Kasım 1755'te gerçekleşen bu depremle birlikte insanlar çok büyük bir dehşete düşer. Aslına bakılacak olursa bu tür korkunç bir facia yalnızca, her gün küçük çapta meydana gelen bir olayın bu kez büyük çapta gerçekleşmesinden ibarettir. Denizde batan gemiler, yanan bir bina ya da tiyatro; kimi dürüst kimi düzenbaz ebeveynler, masum çocuklar ya dalgaların ya da alevlerin arasında kaybolmuşlardır. Birçok haneden ağlamalar, hıçkırıklar yükseliyordur... O zamanlar altı yaşında bir çocuk olan Goethe'nin de altmışlık Voltaire kadar akli karışmıştır; depremin etkisi çok büyük olmuştur. Voltaire de bu depremi Candide'de okurlarına yansıtır.

Pangloss burada da iyimserliğini konuşur, dolayısıyla, düşüncelerinden dolayı engizisyona kurban gider (gittiği sanılır). Voltaire burada insanların sadece düşüncelerinden dolayı, hem de tamamen dinlenilmeden, engizisyona kurban gittiğini, hatta devamında depremleri engellemek için bile birkaç kişinin yakıldığını belirtir.¹¹

Voltaire ve Eserleri Üzerine

Candide birkaç cinayet işler; karakteri iyilik ve saflıktan, katillğe, farkındalığa ve dehşete dönüşür. Devamında, yanında Cacambo'yla birlikte "hayali ve muhteşem ülke" Elorado'ya giderler. Orada Candide kendi ülkesinin ve diğer dünya ülkelerinin ne kadar yozlaşmış olduğunu fark eder, "Üstat Pangloss ne derse desin Vestfalya'da her şeyin kötü gittiğini sık sık fark etmişim,"¹² der. Voltaire de "Her şeyin yolunda gittiği yer Eldorado'dur," der ve Eldorado da hayali bir ülke olduğu için, bu dünyada hiçbir şeyin yolunda gitmediğini ve güzel olmadığını vurgular.

Candide, her türlü zorluğa rağmen kısmen güzel bir sonla biter. Voltaire, Candide eserinin sonunda, mutluluğa ulaşmak için, bahçemizi yetiştirmemiz gerektiğini söyleyerek bize bir umut iletisi verir. Akıl ve çalışma eylemi kötülüğe karşı ürettiği bir çözüm, yozlaşmış, korkunç manzaraların yer aldığı bir dünyadan mutlu bir topluma geçiş için de köprüdür. Aslında, Candide'in geçirdiği her sıkıntı, yaşadığı her zorluk önemlidir. Candide'i "Candide" yapan şeyler de bunlardır; onun yaşamındaki her gün, her duygu özeldir, o kendini böyle oluşturur.

Voltaire diğer eserlerinde de kendi öğretisini yansıtır. Hoşgörü Üzerine Bir İnceleme'de Jean Calas trajedisi üzerinden hoşgörünün hem toplum hem de birey için çok önemli olduğunu, kanıtlarla birlikte vurgular. Cahil Filozof'ta sadece O'na ibadet etmemizi salık verir ve insanların ne kadar bilgi edinirlerse edinsinler "cahil" kalacaklarını açıklar. Bazı filozofları över, bazılarını da yerer. Babil Prensesi'nde "Binbir Gece Masalları"na atıflarını sıklaştırır, kendi ideolojisini ve insanlığa karşı yergilerini yansıtır. Safdil'de ise, tıpkı Candide'deki gibi, kişilik oluşturma mücadelesini farklı yollardan işler.

Aslında Voltaire yüce bir filozof değildir; çünkü onun "çok çarpıcı" düşünceleri yoktur. Sadece zamanına göre idealist ve akılcıdır. Çağının dogmalarını küçük yaştan itibaren kavrar ve eleştirir. Dayak yese, sürgün yese, hapse atılsa bile hiçbir zaman yermekten, insanlara gerçekleri göstermekten sakınmaz, Sadık gibi her zaman cesurdur; Voltaire'in de en önemli özelliklerinden biri budur. Her ne kadar bu çağda yaşayan bir insana düşünsel olarak çok büyük fayda sağlamasa da, nispeten katkıda bulunduğu da göz ardı edilemez. Sözün özü, Voltaire'in kaleminden dökülen en cüretkâr düşünceler bugün olağan hale gelmiştir.

Faydam dokunduysa ne mutlu bana, keyifli ve verimli okumalar.

¹(Sadık veya Kader, İş Kültür, s. 3)

²(a.g.e, s. 11)

³(a.g.e, s. 12)

⁴(a.g.e, s. 13)

⁵(a.g.e, s. 72)

⁶(Karamazov Kardeşler: "Baylar, çevremizi saran şu Tanrı nimetlerine bakın bir kez: Gök açık, hava temiz, otlar körpe, kuşlar, doğa olabildiğine güzel ve günahsız... Yalnız bizler, biz tanrıtanımay ahmaklar yaşamın bir cennet olduğunun farkında değiliz.")

⁷(Candide, Alfa Yayınları, s. 15)

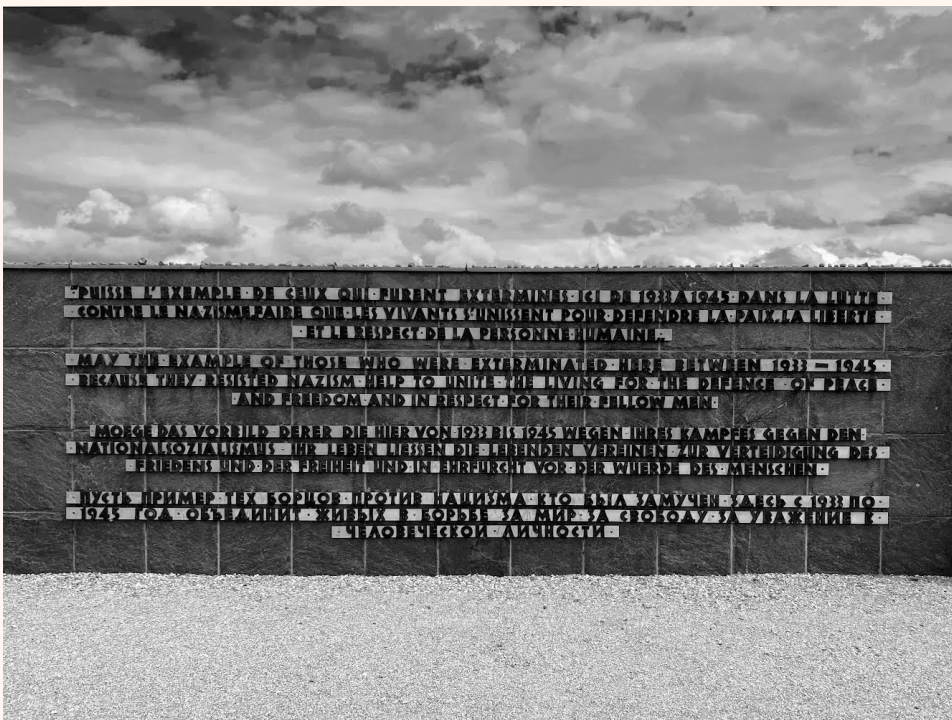
⁸(a.g.e, s. 16)

⁹(Sadık veya Kader, İş Kültür, s. 31)

¹⁰(Candide, Alfa Yayınları, s. 24)

Foto-Sentez

Melih - Atina

Melih - Dachau

Kelimelerle Seyahat

Nesrin Arslan

Ne zaman neredeydi şimdi hatırlamıyorum, bir yazara ait olduğu söylenen bir söz okumuştum: “İnsan sevdiği kelimelerden anlaşılır.” diyordu. Varsayalım öyle. Kelimeler sevilir mi? Hiç düşündünüz mü sizin sevdiğiniz kelimeleriniz var mı, varsa hangileri onlar? İsterseniz yazının burasında bir dakika ara verelim ve düşünün sevdiğiniz kelimeleri. Ben biraz düşününce sevdiğim birkaç kelime buldum bile. Kelimeler ve onları yan yana getirerek oluşturduğumuz cümleler... Nedir bizim bu kelime ve cümlelerle derdimiz, yapmaya çalıştığımız? Aslında ne kelimeler ne de cümlelerdir bizim derdimiz. Anlamak ve anlatmak istiyoruz kendimizi ve en çok da anlaşılacak... Çocukluktan başlayıp ölene kadar geçen bu süreçte en büyük mücadelemiz anlaşılacak.

Kelimeleri kadar anlatır insan yaşadıklarını, hissettiklerini ve düşüncelerini. Ne kadar da genişler insanın his ve düşünce dünyası; sevinci, kederi, hayalleri, arzuları, kaygıları ve korkuları, uçsuz bucaksız. Bazen bulamadığından doğru kelimeyi, bazen yaşadığı ya da hissettiği şeyi hiçbir şeye benzetemediğinden kifayetsiz kalır şairin de dediği gibi: “Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum, anlatamıyorum.”

Radyoda sıradaki şarkıyı tutarken de onun duygularımızın dili olduğunu varsaymak değil midir asıl niyetimiz. Ah bu şarkılar! Sözleriyle yaraları kanatan, dertleri dile getiren şarkılar. Bazen coşturup yerinde durduramayan, bazen de hasretin bir gönlü nasıl yaktığını, bir allı turna misali karlı dağları aşırıp, özlediği yerlere nasıl uçurduğunu anlatır. Bir de şiirler var tabii. Bir şehri kapalı gözlerle ancak bir şiir gezdirebilir ve bir şiir anlatır ölümün sessizliğini, bir gemide seyahat edercesine. Her gün üstüne basıp geçtiğimiz kara toprağı, kaldırımları, sarılıp öpesimiz gelir şairin dilinden dinleyince.

Ah şiiirler! Kelimeler, neler yapıyorsunuz bize böyle? Kelimelerle seyahatte kitaplara uğramadan geçmek olmaz. Bir alıntı, farkında bile olmadığımız en derin bir sırrımızı ortaya çıkarabilir, zaaflarımızı, tutkularımızı, hüznümüzü, hayal kırıklıklarımızı, bizden çok daha iyi ifade edebilir. Bir cümlenin altını çiziyorsak orada mutlaka bize ait bir şey vardır. İşte bu yüzden kelimeler de cümleler de sevilir.

Şimdi gelelim madalyonun öteki yüzüne. Duyup dinlediğimizde bizi bu kadar etkileyen kelimeler, elbette konuştuğumuzda da karşımızdaki kişileri etkilemektedir. Söz gelimi öfkelendiğimizde söylediklerimiz... Kim bilir kaç kişinin kalbini kırdık ya da canını yaktık, hırçın, hoyrat, zalim kelimelerle. Kaç kişiyi hayal kırıklığına uğrattık, bahane kıyafeti giydirdiğimiz yalanlarla? Şaka diye söylediklerimiz yüzünden kimlere utanç yaşattık, kimleri incittik? Oysa sevindirebilirdik, bir selam, bir çift güzel söz, birkaç iltifatla. Biraz cesarete ihtiyacı olan birini yüreklendirebilirdik övgü dolu sözlerle.

Pişmanlıklarımızı -keşke-lere, minnet ve şükranlarımızı -iyi ki-lere emanet edip, hayattan alacağımız dersleri alabilirsek ve kelimelerin gücünü en doğru şekilde kullanmayı başarabilirsek, o zaman belki birbirimize güven içinde dayanabilir ve güzel günlerin hayallerini birlikte gerçekleştirebiliriz. Balzac'tan bir alıntıyı da buraya bir not olarak bırakırken, kelimelerle seyahatinizde umarım yolunuz açık ve aydınlık olur. "Bir kelimenin insanın hayatını değiştirdiği çok görülmüştür." Sahi sizin sevdiğiniz kelimeler neler?

İşınla

Latihan Bozdemir

Düş yüreğime yağmur
Nasıl düşüyorsan düş
Özgürsün
Damla damla şerbetin hatırama dökülsün
Yıldızlardan haber getirip ruhuma koş!

Karanlıkları okşayan aydınlıklar
Küçücük kuşlar gibi sarhoş
Düşerler ahengin peşine
Dalarlar şarapların
Dalgalı ateşine.

Ey tatlı yağmur
Özgürsün
Bir kadının köpüklü kirpiği kadar gürsün
Çınlasın sarılışın ebedi bakışınla
Islaklığınla beni alıp götür buradan
İşınla!

Neresi

Ukbe Bayram

Ya üstünde bu yerin,
Ya altındadır yerin,

Ya ateşler içinde,
Ya deniz kadar serin

Kadi

Levent Berkay Aydoğan

Yumuşak, tüylü, bir çarşaf gibi pürüzsüz sırtı. Gün karanlık başlıyor, kara kapkara! Soğuk. Aldırmadan, kapıdan çıkıyorum. Aracın varmasına daha var. Saat dokuzu vurmamış. Ona da bir göz atayım, uyandı mı bir bakayım. Araç kapısının yanında, barakadan başta çay sonra küf kokusu yayılıyor, bizimkinin kokusu yok. Masalara kollar dayanmış, iki koltukta iki adam. Bana soruyorlar. Ona mı bakacaktın? Bakacağım. İyi, bayağı iyi paşamız. Olsun, bir bakayım. Ama fazla durmayacağım. Oda havasız. Kapının kulpu soğuk, barakanın içi sıcak. Soba yanıyor cayır cayır. Uygun ısı bu mudur? Şimdi minik, çok minik. İtinayla davranmak lazım. Azı da çoğu da öldürür. Anasının koynunda, anasının tüylü karnının altında uyumalı. Ama o farklı. Yazgısı kabul almıyor, dışlanıp bir başına kalıyor. Karton kutunun orada, ayakları yorgan gibi uzanmış, yorgan ayaklarına uzanacağına. Karnında noktalar, kızılımsı. Farklılaşmış patisini görüyorum. Solukluğu görüyorum. Alnının ortasında, "K" harfi, siyah bir iz.

"Kadi" diyorum, duymamış gibi yapıyor yahut uyanmamış, uyanıp da umurunda olmamış. Gözü kapalı. Kolları açık, avuçlarıma varınca yapay ana karnı görünüyor. Arkadaşımınla birlik olup bir uğraş yaptığımız yapay karın, bidonlar. İçi su dolu, altına dizilmiş. Soğuk da sayılmaz sıcak da. Isındı, uyudu ılık bidonlarla Kadi'miz. Ama çoktan sabah oldu, uyanma vakti şimdi. "Kadi" diyorum. Paşamız iyi diyor adam. Yanıma yanaşmış. Kolu masadan alınmış, ona doğru ilişmiş. Ama "Kadi" diyorum ısrarla, o sıra araç kornaya basıyor. Saat dokuzu vurmuş olmalı. Yatağına bırakıp usulca, koşuyorum. Gün yavan, karanlık. Başta çay kokusu, sonra küf kokusu gidiyor. Aracın kapısı açılıyor. Koltuklar soğuk, hava da soğuk. Camın yanında, anlıyorum. Ama olmaz da diyorum. İkisinin arasındayım, biri öbürünü boğuyor, öbürü dirilip bas bas bağıyor. Saçmalama! Saçmalama! Oysa saçmalamıyorum. Kafamı dağıtmak için dışarı bakınmak kâfi olmuyor. Kafamı dağıtmak için yürüyorum, ön tarafa, şoförün yanına gidiyorum. Bugün bir tuhaftı diyorum. Onu bulduğumuz ilk gün gibi tuhaftı. Bir açsa gözünü, o zaman rahatlayacağım. İyidir, iyi diyor. Bir yandan yola, bir yandan bana bakınıyor, arabayı sürüyor. Onlardan birini kızım da buldu sokakta, anası bırakıp gitmiş. İnsan kokusu alınca küsüyorlar. Nasıl? İnsan kokusunun, tiksindirici olduğunu düşünüyor olabilir anası. Onun işi bu.

Yalnız anasının işi olamaz diyorum. Kim dokunduysa onun da işi. Orası doğru tabii. Anası yanına almıyor kokudan sonra. Siz olmasanız ölmüştü çoktan, sokakta, soğukta. Süt işi nasıl, şiringayla mı hâlâ? Şiringayla. Sidiğini havluyla siliyoruz. Havlu yumuşak. Büyüyüp yürüdüğü zaman, rahatlayacağız. Bir yük kalkacak omuzlarımızdan. İyi olacak iyi, canını sıkma. Ama bir tuhaftı bugün. Olur. Bugün karanlık, kapkaranlık. Tuhaf olur, soğuk olur. Ama açınca gözünü, Kadi yaşayacak inşallah.

Yolu izliyorum. Saat dokuzu çoktan vurdu. Yol bitiyor, gri bir bina, Kadi. Aracın kapısı açılıyor, zil çalıyor. Koşuşturuyorlar, düdük öttürüyorlar, bir ona bir buna sataşıyorlar, halim yok. Sırama kuruluyorum, tahtada Kadi. Patisini kaldırmış, bir harf çiziyor, "K" harfi. Burada yoksun, ruhun başka diyarlarda. Kusura bakmayın. Aklım dağınık bugün, Kadi. Şaşırmadık. Haylazsın, ilgisizsin, hiç yoksun, hiç. Bağırış başlıyor, ilkin bana sonra tüm sınıfa, ama tüm sınıf Kadi. Gün buhranlı, bir sis gibi soluk sürüp gidiyor. Zil çalıyor. Zil çalıyor. Aralarda, araya çıkmıyorum. Sırama oyduğum koca harfi parmaklarımla dolaşıyorum. Başta aşağıya kadar çizgi hizasına, sonra ortasından uzayan iki parçaya dokunuyorum. Moralin mi bozuk? Aklım dağınık. İnsanlar girip çıkıyor, saat gidişi vuruyor. Kapı açılıyor kapanıyor. İyidir, iyi görürsün şimdi. Bir yola bir bana. Bizim kızınki yaşıyor hâlâ tabii. Siz olmasanız çoktan ölmüştü. Doğru tabii, ya biz olunca n'olacak? Anlamadım. Görürüz varınca. Ona baktım, solukluğu görüyorum.

Sokağa yaklaştık. Arabalar dizilmiş, kalabalıklaşıp sıklaşmış, sıkışmışlar. Çabuk olmam şart. Varmadan iniyorum. Yürürüm kalan yolu, hadi hoşça kal. Dikkatli ol. Ama olmuyorum, Kadi. Asfaltta hızlılar, az daha çarpacak olanlar, sabırsızlar, kornacılar. Kontrolsüz, dikkatsiz, hızla yürüyorum. Barakanın kapısı açık. Kokuları alıyorum, bizimkininki yok. İki adam, kapının yanında. Nasıl? Açtı mı gözünü? Bilmiyorum, daha şimdi vardık barakaya. Burada yok, karton kutuyu atmışlar, ama iyidir iyi. Anlamadım ki n'oldu. Yok kısaca. Dün vardı, bugün yok. Alımda, bir iki damla. Korku. Soğukluk. Sonra arkadaşı görüyorum, yüzü kara, kapkara. Bir tuhaflık var bugün diyorum. Başını sallıyor. Gömdük onu, arkada. Soğuktan olmalı yahut sıcaktan. Biliyorsun, iyi ayarlanması lazım, minikti, çok minik. Kucaklıyorum onu. Anlamıştım diyorum. Sabah baktığımda soluktu. Doğru diyorsun, soluk, çok soluk. Ayakları sallanıyordu aşağı, kucağıma aldığımda. Biraz daha dayansa. Yürürdü, koşardı hatta. Koşardı, diyorum. Sonra? Bilmiyorum. Şurada gömülü. Zor olmadı kazmak. Toprak kabarık hâlâ, tahta da diktim. Rüzgâr söküp atacak, biliyorum, ama... Bu kadarını yapabildim. Rüzgârın söküp atacağı tahtaya baktım. Üstü boyanmış, ismi yazıyor. Zamanla aşınacak, kaybolacak toprağın altında, gözünü açmamış yatıyor.

Varsayımsal Boşluk

Aslıhan Kübra Şamlı

Boştu, bomboştu. Zihninin olağanca doluluğuna rağmen ruhu bomboştu. Sahi zihin neydi, ruh neydi? Bilmiyordu. Tezatlara biliyordu. İnsan denen varlığın içinde ne kadar çok tezat barındırdığını biliyordu. Bir neden arıyordu. İçinde bilmediği bir yerlerde hissettiği bu boşluğun varlığına dair bir neden... Bulamıyordu. Her şeyin bir nedeni olmak zorunda mıydı? Bilmiyordu. Hâlbuki kendisi her zaman “Her şeyin nedeni olmak zorunda değil, bazı şeyler sadece vardır.” demez miydi? Şimdi neden bir neden arıyordu? İşte insanın tezati derken bundan bahsediyordu. İnsan gerçekten bir şeyler biliyor muydu? Yoksa bu hayata ruhu, zihni ve benliği bütün bir şekilde devam edebilmek için biliyor gibi yapmayı mı öğrenmişti? Bilmiyordu. Belki insan varsayımların toplamından başka bir şey değildi. Belki de bunların hiçbir önemi yoktu aslında. Bunları düşünmek onu cevaba götürmüyordu çünkü, sadece soruları artırıyordu. Sorular hep artıyordu zaten, hiçbir zaman azalmıyordu. Birini cevaplarsa başkası onun yerine geçiyordu ve sorular hiç bitmiyordu. Belki insan varsayımlara bitmeyen sorulardan kurtulmak için sarılıyordu. Belki de bunların da hiçbir önemi yoktu aslında, çünkü o boşluk olduğu gibi yerinde duruyordu ve neyle dolduracağını bilmiyordu. Belki boşluğu doldurmak diye bir şey de yoktu, onu da bilmiyordu. Sadece bir boşluk varsa dolması gerektiğini varsayıyordu. Galiba gerçekten insan sadece varsayabiliyordu. Bunları düşünmek istemiyordu, sadece içindeki o boşluk dolsun istiyordu. Çünkü hep orada duran ve hiç beklemediği anlarda ansızın kendini hatırlatan o boşluk, bir kara delik olup her şeyi içine çekiyordu. Zamanın akışını ve uzayın algılanışını bozuyordu. Yine zaman, akış, uzay, algı gibi aslında ne olduğunu bilmediği ve bildiğini varsaydığı bir sürü kavram kullanmıştı derdini anlatabilmek için. Bir de tabii zaman akışının ve uzay algısının bir normal olduğu varsaymıştı. Bunlar da üzerine düşünülmesi şeylerdi ama artık bunların da üzerine düşünebilecek gücü kalmamıştı. Sadece boşluk kalmıştı. Bir türlü doldurulamayan, neyle doldurulacağı bulunamayan, varsayımsal bir boşluk.

Edebiyat Kültür Sanat
raf

iletisim@rafdergi.com

[raf_dergi](https://twitter.com/raf_dergi)

[raf.dergi](https://www.instagram.com/raf.dergi)

rafdergi.com